

На основу члана 69. Закона о заштити животне средине Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04, 36/09, 72/09-др. закон, 43/2011- Одлука УС, 14/16, 76/16, 95/18 др. закон, 95/18 – др. закон и 94/24 - др. закон), члана 9. став 2., Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр.51/25), члана 7. став 1. Одлуке о Буџетском фонду за заштиту животне средине Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.76/09, 104/18 и 47/25), члана 2. и 72. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.1/13, 95/16, 98/16, 124/16, 144/16, 117/20 и 3/25) и Програма коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине Града Ниша за 2025. годину („Службени лист Града Ниша“ бр. 25/25 и 54/25),
Градско веће Града Ниша на седници одржаној дана 23.12.2025. године, доноси

ПРОГРАМ МОНИТОРИНГА КОНЦЕНТРАЦИЈЕ АЕРОПОЛЕНА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НИША ЗА 2026. ГОДИНУ

I ОСНОВЕ ПРОГРАМА

Јединица локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности утврђених законом, обезбеђује мониторинг аерополена и обезбеђује финансијска средства за његову реализацију, у оквиру Програма мониторинга концентрације аерополена на територији града Ниша за 2026. годину (у даљем тексту: Програм)

На неопходност мониторинга полена суспендованог у ваздуху указала је Светска здравствена организација (WHO) званичним закључцима састанка на тему „Phenology and Human Health: Allergic Disorders“ који је одржан у Риму 2003. године. WHO потврђује да је аерополен битан узрочник алергијских реакција током последњих 50 година, а да резултати мониторинга аерополена омогућавају проучавање, превенцију, дијагностиковање па и лечење поленских алергија.

Град Ниш је део система Аеропалинолошке националне мреже Републике Србије, коју успоставља Агенција за заштиту животне средине Републике Србије.

II ЦИЉ ПРОГРАМА

Данас се врши идентификација полена за 24 биљне врсте (*леска, јова, тиса и чемпреси, брест, топола, јавор, врба, јасен, бреза, граб, платан, орах, храст, бор, конопља траве, липа, боквица, киселица, коприва, штирови, пелин, амброзија*). Концентрација полена у ваздуху зависи од локалне и регионалне вегетације, као и од метеролошких услова.

Мониторинг аерополена на територији града Ниша обезбеђује:

- континуирано праћење концентрације аерополена на територији града Ниша;
- формирање базе података аерополена за израду „календара полена“;
- редовно информисање јавности.

III МЕРНО МЕСТО И ДИНАМИКА МЕРЕЊА

Како би се осигурао квалитет и употребљивост добијених података, мониторинг аерополена се спроводи стандардизованом Хирстовом волуметријском методом са апаратима за седмодневно континуирано узорковање ваздуха марке „Lanzoni“.

Мерење концентрације алергеног полена врши Институт за јавно здравље Ниш на основу закљученог Споразума о сардњи на спровођењу пројекта Државног система за праћење концентрације алергеног полена у Републици Србији, између Министарства заштите животне средине Републике Србије и Института за јавно здравље Ниш, бр.489/2024-01, од 05.03.2024. године.

Слика 1: Клопка за мерење

Редни број	Мерно место	Динамика (узорковање и обрада)
1.	Клопка је смештена на згради Института за јавно здравље Ниш (сл. 1)	Сакупљање узорака се врши током периода од 01.02.2026. до 31.10.2026. године, свакодневно. Лабораторијска обрада и анализа узорака се врши једном недељно за протеклих седам дана.

Табела1: Динамика праћења концентрације алергеног полена

Концентрација полена се одређује за један дан, недељу, месец и годину, за сваку биљну врсту појединачно.

Након квалитативне и квантитативне лабораторијске анализе аерополена, нумерички резултати се изражавају као просечна дневна концентрација сваког од регистрованих типова полена тог дана у ваздуху, изражено као број полевних зрна по m^3 ваздуха.

Мерења обухватају три сезоне цветања:

- ❖ *сезона цветања дрвећа* - почиње почетком цветања леске и јове и траје од фебруара до почетка маја;
- ❖ *сезона цветања трава* - траје од маја до друге декаде јула. Поред трава овај период карактерише период цветања борова и липе и
- ❖ *сезона цветања корова* - траје од друге половине јула до новембра месеца.

IV ОБРАДА И АНАЛИЗА ПОДАТАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ О РЕЗУЛТАТИМА КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Мерења, обраду и анализу података, проверу валидности резултата добијених мерењем и/или узимањем узорака и интерпретацију резултата поверено је акредитованој стручној организацији која испуњава прописане услове и поседује одговарајућу дозволу министарстава надлежног за послове заштите животне средине.

Институт за јавно здравље Ниш у обавези је да доставља Градској управи надлежној за послове заштите животне средине:

- ❖ недељне извештаје о стању и прогнози аерополена који садрже табелу са нумеричком стручном информацијом о стању алергеног аероплена;
- ❖ месечне извештаје са стручном информацијом о стању алергеног аероплена за протекли месец;
- ❖ годишњи извештај који садржи опис методологије праћења, табеларно и графички приказане резултате са текстуалним стручним тумачењем и календар полена.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да информације о квалитету ваздуха - аерополена објави на својој званичној интернет страници www.ni.rs

V РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА

О реализацији овог програма стара се Градска управа надлежна за послове заштите животне средине.

VI ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Средства за спровођење Програма мониторинга концентрације аерополена на територији града Ниша за 2026. годину, обезбеђују се у буџету Града Ниша – Буџетском фонду за заштиту животне средине Града Ниша, на позицији Градске управе за имовину, привреду и заштиту животне средине за реализацију Програма коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине. Програмом коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине и Годишњим Финансијским планом прихода и

примања и расхода и издатака Градске управе за имовину, привреду и заштиту животне средине опредељују се средства према ближим наменама и исплаћују на основу уговора закључених у складу са законом.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Чланом 69. и 70. Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04, 36/09, 72/09-др. закон, 43/11- Одлука УС, 14/16, 76/16, 95/18 др. закон, 95/18 – др. закон и 94/24 - др. закон), дефинисано је да јединица локалне самоуправе обезбеђује мониторинг животне средине и финансијска средства за обављање мониторинга на својој територији у складу са посебним законима.

Посебним Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр.51/25) у члану 9. став 2. утврђено је да јединица локалне самоуправе обезбеђује мониторинг квалитета ваздуха у складу са условима које утврђује Влада Републике Србије.

Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр.11/10, 75/10 и 63/13), у члану 7. став 5., утврђено је да надлежни органи могу пратити концентрације алергогеног полена.

Град Ниш, закључио је Споразум о сардњи на спровођењу пројекта Државног система за праћење концентрације алергеног полена у Републици Србији, између Министарства заштите животне средине Републике Србије и Института за јавно здравље Ниш, бр.489/2024-01, од 05.03.2024. године.

По препорукама Светске здравствене организације (WHO) врши се мониторинг најзначајних типова аероалергеног полена. Информисање јавности о концентрацији као и прогнози полена, за осетљиве особе представља првенствено превентивну меру за ефикасније лечење. У случају прекорачења концентрација опасних по здравље људи, јавност се обавештава о локацији или подручју прекорачења, о врсти, времену почетка, трајању прекорачене концентрације, као и о могућим ефектима по здравље људи.

Средства за реализацију овог Програма у износу од 1.600.000,00 динара, предвиђена су Одлуком о буџету Града Ниша за 2025. годину („Службени лист Града Ниша“, бр. 144/24, 67/25 и 105/25), из средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине Града Ниша, у Разделу 9 - Градска управа за имовину, привреду и заштиту животне средине, Глава 9.01- Градска управа за имовину, привреду и заштиту животне средине, Програм 6 - Заштита животне средине, Програмска активност 0401 - 0002 - Праћење квалитета елемената животне средине, Функција 560 - Заштита животне средине неквалификована на другом месту, на позицији 310, од укупно намењене апропријације од 11.500.000,00 динара.

Програм мониторинга концентрације аерополена на територији града Ниша за 2026. годину, доноси Градско веће Града Ниша, а финансирање Програма одобрава Градоначелник Града Ниша.

VII ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Овај Програм објавити у „Службеном листу Града Ниша“.

Број: 1901-2/2025-03

У Нишу, 23.12.2025. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

Председник

Драгослав Павловић